

การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของสหกรณ์เครดิตยูเนียนคองหงส์ จำกัด อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

อัสวเทพ ศุภเจริญกุล¹ มาลี สบายยิ่ง²

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินการ และแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของสหกรณ์เครดิตยูเนียนคองหงส์ จำกัด ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ กรรมการสหกรณ์ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ สมาชิกสหกรณ์ คณะกรรมการบริหารกลุ่มสมาชิกและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์จังหวัดสงขลา จำนวน 30 คน การประชุมระดมความคิดเห็น และการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม เป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ร่วมกับการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลโดยใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า

ผลการศึกษาพบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินการของสหกรณ์เครดิตยูเนียนคองหงส์ จำกัด ได้แก่การมีส่วนร่วมในการวางแผน โดยสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี และการเข้าร่วมประชุมกลุ่มสมาชิก การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน โดยการเป็นกรรมการดำเนินการ กรรมการบริหารกลุ่มสมาชิก และให้บริการด้านต่าง ๆ ในธุรกิจของสหกรณ์ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ร่วมกัน โดยการรับสวัสดิการต่าง ๆ ที่สหกรณ์จัดขึ้น รวมทั้งเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนดอกเบี้ยเงินกู้ตามสัดส่วนจากผลกำไรของสหกรณ์ และการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ โดยการเป็นผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ 2) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของสหกรณ์เครดิตยูเนียนคองหงส์ จำกัด พบว่า เดิมสมาชิกมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมน้อย คิดเป็นร้อยละ 41 สหกรณ์ได้พัฒนาการมีส่วนร่วมโดยการจัดศึกษาอบรมความรู้ด้านสหกรณ์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกได้มีความรู้ ความเข้าใจด้านสหกรณ์การจัดกิจกรรมประชุมกลุ่มสมาชิก และการจัดกิจกรรมสัมมนาศึกษาดูงานส่งผลให้สมาชิกเห็นความสำคัญของสหกรณ์ และเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการของสหกรณ์เพิ่มขึ้น

คำสำคัญ : การพัฒนาการมีส่วนร่วม; สหกรณ์เครดิตยูเนียนคองหงส์; จังหวัดสงขลา

¹ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคมคณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่, สงขลา 15 ถนนกาญจนวนิชย์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110
อีเมล: asawatep.psu@gmail.com

² ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

DEVELOPMENT OF ADMINISTRATIVE PARTICIPATION OF KHOHONG CREDIT UNION COOPERATIVE LIMITED, HAT YAI DISTRICT, SONGKHLA PROVINCE

Asawatep Suphajaroenkool¹ Malee Sabaiying²

Abstract

The objective of this article was to investigate administrative participation and guidelines for development of administrative participation of Khohong Credit Union Cooperation Limited, Hat Yai District, Songkhla Province. In-depth interviews were conducted with 30 key informants consisting of cooperative committee members, employees of the cooperative, members of the cooperative, and committee members of membership group administration and cooperative promotion officers of Songkhla Provincial Cooperatives. Brainstorming sessions, participant and non-participant observations were also conducted to collect data from the field in addition to documentary data obtained from related literature. Data were validated using triangulation.

The study found the following: 1) Administrative participation of Khohong Credit Union Cooperation Limited was in planning through members attending the annual general meeting and attending meetings of member groups; in acting through being members of administrative committee, committee members of membership group administration and through using business services of the cooperative, in receiving mutual benefits through receiving welfare provided by the cooperative and receiving dividends and patronage refunds to lenders according to the proportion of profits; and in checking through being auditors of the cooperative. 2) Regarding guidelines for development of administrative participation of Khohong Credit Union Cooperation Limited, it was found that in the past only 41 percent of members participated in meetings, and the cooperative thus, develop member participation by organizing training to provide knowledge about cooperatives so that members have more knowledge and understanding, holding activities of membership group meetings, and organizing seminars and study visits. As a result, members see more importance of the cooperative and participate more in the cooperative administration.

Keywords: Development of Administrative Participation; Khohong credit Union cooperative limited; Songkhla province

¹ Doctor of Philosophy in Human and Social Development, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University
5 Kanchanavin Road, Hat Yai, Songkhla 90110
E-mail: asawatep.psu@gmail.com

² Department of Educational Foundation, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันระบบทุนนิยมได้เข้ามาครอบงำและมีบทบาทเป็นอย่างมากกับสังคมไทย เดิมสังคมไทยนับแต่อดีตดำเนินไปโดยความผูกพันที่แนบแน่นทางเศรษฐกิจแบบเลี้ยงตนเอง ทำให้สังคมอยู่แบบเป็นสุขและเอื้อเฟื้อต่อกัน แต่ระบบทุนนิยมจะเป็นตัวแปรหนึ่งที่กระตุ้นให้ครอบครัว ชุมชน และประเทศ ขยายความต้องการในการบริโภคสินค้าจากต่างถิ่นหรือจากต่างประเทศ ซึ่งอาจจะเป็นสิ่งที่สังคมหนึ่งผลิตไม่ได้ จึงต้องสั่งผลผลิตเข้ามาจากต่างประเทศทำให้ขาดดุลการค้า และอาจเป็นผลให้แต่ละครอบครัวในสังคมต้องดิ้นรนเอาตัวรอด ไม่เอื้อเฟื้อต่อกันจากภาวะเศรษฐกิจทุนนิยมที่ต้องแข่งขันตลอดเวลา ผลเหล่านี้อาจทำให้การสืบทอดวัฒนธรรมไทยที่ติดามต่อไปนั้นเป็นไปได้ยาก เพราะประชาชนส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับการดำรงชีวิตของตนจนไม่ให้ความสำคัญกับสภาพสังคมส่วนรวมและเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวทางประชาชนจึงได้รวมตัวกันจัดตั้งสหกรณ์ขึ้น โดยมีหลักการบริหารจัดการที่สำคัญ คือกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการเกื้อหนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกภายในชุมชนและลดภาระการเป็นหนี้ในระบบ เพราะการกู้เงินนอกระบบที่คิดดอกเบี้ยที่สูงเท่ากับเป็นการเอารัดเอาเปรียบคนจนซึ่งคนที่จนอยู่แล้วกลายเป็นคนจนซ้ำซ้อนและเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนชุมชนที่ใช้ในการประกอบอาชีพ โดยสมาชิกสามารถกู้เงินเพื่อไปเป็นทุนในการประกอบอาชีพ และที่สำคัญได้มีการจัดระบบสวัสดิการของกระบวนการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และนำไปซึ่งกระบวนการเรียนรู้ในการพึ่งพาตนเองและสร้างความเข้มแข็งต่อองค์กรชุมชน (Phongphit, Nantasuan, & Raekpinit, 2011; ChaiBoon, 2009; Hatchavanich,

& Charapirom, 2011; Suphajaroenkool, & Parinyasutinun, 2014; Pasunon, Tragantalerngsak, Atthirawong & Siriwong, 2015; Natenooch, 2016). การดำเนินการของสหกรณ์ในประเทศไทยส่วนใหญ่ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการเกิดจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ อาทิ กรรมการดำเนินการสมาชิกสหกรณ์และฝ่ายจัดการขาดความรู้ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์ ขาดการวางแผนการจัดการองค์กรที่มีประสิทธิภาพ ขาดการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ขาดการส่งเสริมระบบการกระจายข้อมูลข่าวสารให้กับสมาชิกเพื่อสร้างความรู้สึกรู้สึกเป็นเจ้าของและการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานของสหกรณ์ (Udomvinijsil, 2011; Poonsombat, 2007; Meemak, 2007; Weerawong, 2008; Thanunsayakun, 2013; Suphajaroenkool & Parinyasutinun, 2014)

จากการศึกษาสภาพปัญหาของสหกรณ์เครดิตยูเนียนคอหงส์ จำกัด พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของสหกรณ์เกิดจากสมาชิกสหกรณ์ ขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านสหกรณ์และการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์ จากรายงานสถิติการประชุมกลุ่มที่ผ่านมา พบว่าสมาชิกสหกรณ์มีส่วนร่วมในการประชุมกลุ่มจำนวนร้อยละ 41 ซึ่งถือว่ามีส่วนร่วมน้อย และขาดระบบการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้กับสมาชิกอย่างทั่วถึง

ด้วยปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินการของสหกรณ์เครดิตยูเนียนคอหงส์ จำกัด อำเภอบางใหญ่ จังหวัดสงขลา ว่ามีสภาพบริบทหรือการมีส่วนร่วมใดบ้างที่มีผลต่อ ความสำเร็จในการมีส่วนร่วมการดำเนินการของสหกรณ์เพื่อเป็นข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาและส่งเสริม การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

ของสหกรณ์เครดิตยูเนียนคองหงส์ จำกัด ให้ประสบความสำเร็จ มีความมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน คองหงส์ จำกัด
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของสหกรณ์เครดิตยูเนียนคองหงส์ จำกัด

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินการของสหกรณ์ และศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของสหกรณ์
2. ขอบเขตด้านพื้นที่ศึกษาสหกรณ์เครดิตยูเนียนคองหงส์ จำกัด อำเภอนาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับประโยชน์ โดยเป็นแนวทางให้เกิดการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของสหกรณ์เครดิตยูเนียนคองหงส์ จำกัด อำเภอนาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เพื่อสร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงของสหกรณ์ อันนำไปสู่การกินดี อยู่ดี มีสุข การพึ่งพาตนเองและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของสมาชิกสหกรณ์ตามหลักการและวิธีการสหกรณ์

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดสำคัญต่าง ๆ ที่นำมาใช้เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินการสหกรณ์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ทฤษฎีการมีส่วนร่วม (Participation Theory)

ในการดำเนินงานสหกรณ์นั้นกระบวนการมีส่วนร่วมถือเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินงาน เพราะการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการของการพัฒนา โดยให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดโครงการหรือกิจกรรม ทั้งนี้แนวคิดการมีส่วนร่วม ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายและนิยาม ดังนี้

Kasperson and Breitbank (1974) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนเป็นผู้สร้างสรรค์กิจกรรมในกระบวนการพัฒนา ซึ่งจะบังเกิดผล คือ สามารถแสดงบทบาทที่สร้างสรรค์ได้และผลของกิจกรรมจะต้องย้อนกลับมาสู่พวกเขาเอง โดยการตัดสินใจ การเข้าร่วมกิจกรรม การร่วมรับผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมที่เกิดจากกิจกรรมนั้น ๆ

Erwin (1976) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเองเน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงกับประชาชนใช้ความคิดสร้างสรรค์และความชำนาญของประชาชนแก้ไขร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุน ติดตามการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้งนี้การมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องทางสังคมด้านจิตใจและอารมณ์ (Mental and Emotional Involvement) ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์ (Group Situation) ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการให้ (Contribution) บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น ทำให้เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมรับผิดชอบกับกลุ่ม

ทฤษฎีความจำเป็นพื้นฐาน (Basic Needs Theory)

จุดเน้นสำคัญของทฤษฎีความจำเป็นพื้นฐาน ได้แก่

1. เน้นการพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการที่จำเป็นพื้นฐานของประชาชน
2. เน้นการกระจายอำนาจ (Decentralization) และความเจริญไปยังพื้นที่เป้าหมายอย่างทั่วถึง
3. ให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาคเกษตรกรรม และพื้นที่ชนบทมาก
4. สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม (Appropriate Technology)
5. เน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิต (Quality of Life) ของประเทศ
6. เน้นการพัฒนาทุก ๆ ด้านไปพร้อม ๆ กันแบบบูรณาการ (Integration) ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การบริหาร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
7. สนับสนุนการใช้แรงงาน และทุนภายในประเทศ (Labour & Capital)
8. เน้นการมีส่วนร่วม (Participation) ของประชาชนในชุมชน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

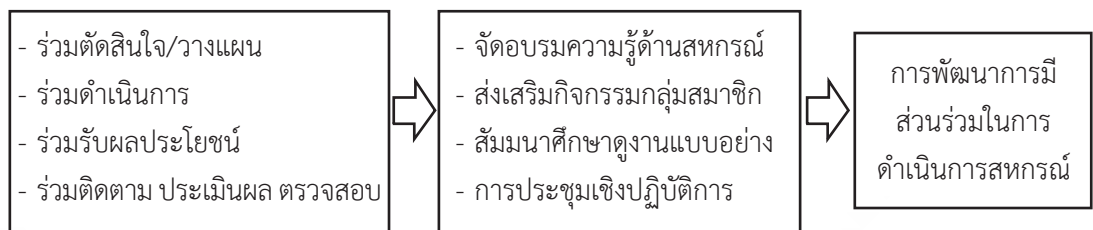
Chatphan (2007) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อการดำเนินงานของสหกรณ์พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของสหกรณ์ส่วนใหญ่สมาชิกจะเข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ การเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสหกรณ์ การเข้าร่วมประชุม

กลุ่มประจำปี การวางแผนการดำเนินงาน การตรวจสอบการดำเนินงานของสหกรณ์ การระดมทุนของตนเองต่อสหกรณ์รวมถึงการร่วมกันตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของสหกรณ์

Chumcheoy (2008) ได้ศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านควนโก จำกัด พบว่า การมีส่วนร่วมในฐานะสมาชิกสหกรณ์ ได้แก่ การลงหุ้นและระดมทุน การร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์และการเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี

Srisawat (2010) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด พบว่า สมาชิกสหกรณ์จะมีส่วนร่วมในการสนับสนุนธุรกิจของสหกรณ์ การชำระหุ้นตามข้อบังคับ การเข้าร่วมประชุมรับทราบรายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์ทุกปี รวมถึงการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาสหกรณ์

Arunsinpraser (2011) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานของสหกรณ์: กรณีศึกษาสหกรณ์หมู่บ้านสหพร จำกัด จังหวัดนครปฐม พบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ ได้แก่ การเข้าร่วมประชุม การแสดงความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงพัฒนาสหกรณ์ การเป็นกรรมการดำเนินการ และการดำเนินธุรกรรมต่าง ๆ กับสหกรณ์

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินการ และการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของสหกรณ์เครดิตยูเนียนคองหงส์ จำกัด ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยมีผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ กรรมการสหกรณ์ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ สมาชิกสหกรณ์ คณะกรรมการบริหารกลุ่มสมาชิก และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์จังหวัดสงขลา จำนวน 30 คน การประชุมระดมความคิดเห็นและการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม เป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ร่วมกับการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลโดยใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า

ผลการวิจัย

การศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินการของสหกรณ์เครดิตยูเนียนคองหงส์ จำกัด อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีผลการศึกษา ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการของสหกรณ์เครดิตยูเนียนคองหงส์ จำกัด

1.1 การมีส่วนร่วมในการวางแผน

จากการศึกษา พบว่า สมาชิกสหกรณ์จะมีส่วนร่วมในการวางแผนโดยการเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี เพื่อรับทราบเรื่องการรับสมาชิกเข้าใหม่ ลาออกจากสหกรณ์ การเลือกตั้งผู้แทนสมาชิก และวินิจฉัยข้ออุทธรณ์ของผู้สมัครซึ่งมิได้รับเลือกเข้าเป็นสมาชิกและสมาชิกที่ถูกให้ออกจากสหกรณ์ พิจารณาเลือกตั้งและถอดถอนกรรมการดำเนินการ และผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พิจารณานุมัติงบดุลและจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีของสหกรณ์ รับทราบรายงานประจำปีแสดงผลการดำเนินงานของสหกรณ์จากคณะกรรมการดำเนินการและผลการตรวจสอบประจำปีจากผู้ตรวจสอบกิจการ พิจารณา

กำหนดวงเงินกู้ยืมหรือค้ำประกัน อนุมัติแผนงานและงบประมาณรายจ่ายประจำปีของสหกรณ์กำหนดค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าเช่าที่พักและค่าเบี้ยประชุมของกรรมการดำเนินการ กรรมการอื่น ๆ และที่ปรึกษาทิตติมศักดิ์พิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับรับทราบเรื่องการดำเนินงานของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย และชุมนุมสหกรณ์ที่สหกรณ์เป็นสมาชิกอยู่พิเคราะห์และปฏิบัติตามบันทึกหรือหนังสือของนายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ตรวจการสหกรณ์ ผู้สอบบัญชีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย รวมถึงการกำหนดรูปการซึ่งสหกรณ์คิดจะทำเป็นเครื่องเกื้อหนุนบรรดาสมาชิกตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์

นอกจากการเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีแล้ว สมาชิกจะมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานสหกรณ์ โดยผ่านการเข้าร่วมประชุมกลุ่มสมาชิกที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี โดยการเสนอข้อคิดเห็นและแนวทางต่าง ๆ ผ่านที่ประชุมกลุ่ม เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาสหกรณ์จากการศึกษาพบว่า จากสถิติการประชุมกลุ่มที่ผ่านมาสมาชิกจะให้ความสนใจและเข้าร่วมประชุมกลุ่มน้อยร้อยละ 41 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด ดังนั้นจึงเป็นเรื่องสำคัญที่สหกรณ์จะต้องให้ความสำคัญและพัฒนากการมีส่วนร่วมของสมาชิก เพื่อให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมกลุ่มเพิ่มขึ้น

1.2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ

สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานสหกรณ์ โดยการสมัครเข้ามาเป็นคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และได้รับการเลือกตั้งจากผู้แทนสมาชิกสหกรณ์เพื่อให้ทำหน้าที่บริหารงานสหกรณ์แทนมวลสมาชิกทั้งหลาย โดยมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาสหกรณ์ให้เจริญรุ่งเรืองและก้าวหน้ามั่นคงสร้างความเชื่อมั่นและความศรัทธาแก่มวลสมาชิก

ซึ่งถือเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของสหกรณ์ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้บริหารงานสหกรณ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสหกรณ์และบทบาท ภารกิจ หน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการ ทั้งนี้การสมัครเข้าเป็นคณะกรรมการดำเนินการของสมาชิกถือเป็นหน้าที่สำคัญในหลักการมีส่วนร่วมในการบริหารงานสหกรณ์ และตามหลักการสหกรณ์ หลักการที่ 2 การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย (Democratic Member Control) สหกรณ์เป็นองค์กรประชาธิปไตยที่มีการควบคุมโดยสมาชิก ซึ่งมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน ในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจ สมาชิกที่ได้รับการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ให้เป็นผู้แทนสมาชิก ต้องรับผิดชอบต่อสมาชิก ทั้งนี้บุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งมาจากสมาชิกสหกรณ์ในที่ประชุมใหญ่ได้ดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการดำเนินการ จะมีวาระการทำงานคราวละ 2 ปี แต่อยู่ได้ไม่เกิน 2 วาระติดต่อกัน ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการประกอบด้วยประธานกรรมการ 1 คน และกรรมการอื่นอีกไม่เกิน 14 คน มีหน้าที่กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และแนวทางปฏิบัติงานของสหกรณ์ พิจารณาดำเนินการจ้างและเลิกจ้างเจ้าหน้าที่ และมีหน้าที่ในการตรวจตรา ควบคุม แนะนำ และช่วยเหลือเจ้าหน้าที่สหกรณ์ในการดำเนินงาน พิจารณาดำเนินงานอื่น ๆ เกี่ยวกับการให้บริการแก่สมาชิก การติดต่อประสานงานระหว่างสหกรณ์กับสมาชิก

นอกจากการเป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์แล้ว สมาชิกสหกรณ์สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการสหกรณ์ด้วยการเป็นกรรมการบริหารกลุ่มสมาชิกสหกรณ์ โดยกลุ่มสมาชิก คือ กลุ่มที่สมาชิกสหกรณ์จัดตั้งขึ้นจากสมาชิกที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน และสมาชิกทุกคนต้องเข้าสังกัดกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

เพราะในสหกรณ์ที่มีสมาชิกจำนวนมากจะกำหนดให้มีกลุ่มสมาชิก ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกในพื้นที่ใกล้เคียงกันที่รู้จักกันดีเพื่อประโยชน์ในการติดต่อสื่อสารระหว่างสหกรณ์กับสมาชิก และในระหว่างสมาชิกด้วยกันเอง การประชุมสมาชิกในกลุ่มเดียวกันจึงกำหนดขึ้นเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นการกำหนดแนวทางปฏิบัติของกลุ่ม เพื่อประโยชน์ของทุกคนเป็นส่วนรวม ตลอดจนรับทราบเรื่องราวต่าง ๆ ของสหกรณ์ การประชุมกลุ่มจะมีมากขึ้นเพียงไรขึ้นอยู่กับความต้องการของกลุ่ม โดยในกลุ่มสมาชิกจะมีการกำหนดกรรมการ บริหารกลุ่มสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งของสมาชิกในที่ประชุมกลุ่มให้เป็นกรรมการบริหารกลุ่ม จำนวนอย่างน้อย 3-5 คน ประกอบด้วย ประธานกลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และกรรมการบริหารกลุ่มเพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแทนของสมาชิกในการประสานการทำงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการดำเนินการและสมาชิกสหกรณ์

การประชุมกลุ่มสมาชิกสหกรณ์ถือว่าสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่ทำให้สมาชิกทราบถึงบทบาท หน้าที่ ของตนและทราบถึงแนวทางการปฏิบัติร่วมกัน เกิดการประสานงานระหว่างสมาชิกกับสหกรณ์ กลุ่มต่อกลุ่ม ผู้บริหารของสหกรณ์หรือตัวแทนกลุ่มได้พบกัน ได้นำเอาปัญหาในทุกระดับมาหารือกันเพื่อหาแนวทางการปฏิบัติ นอกจากนี้ยังถือได้ว่าการประชุมในสหกรณ์เป็นกิจกรรมสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงหลักการพื้นฐานของสหกรณ์ที่ยึดถือ ความเป็นประชาธิปไตย ความเสมอภาคและความยุติธรรม โดยการประชุมกลุ่มสมาชิคนั้น สมาชิกได้รับทราบบทบาทหน้าที่ รวมถึงสิทธิประโยชน์ของตนและระเบียบสหกรณ์ การจัดขึ้นสมาชิกสหกรณ์ อัตราดอกเบี้ย และการปฏิบัติตามเงื่อนไขที่สหกรณ์กำหนด สมาชิกมาทำธุรกิจกับสหกรณ์เพิ่มมากขึ้น สหกรณ์ได้ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้แก่สมาชิกได้ทราบอย่างทั่วถึง สหกรณ์

สามารถทำแผนงานได้ตรงตามความต้องการของสมาชิก สมาชิกสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสหกรณ์ได้โดยตรง สมาชิกได้รับทราบนโยบายของสหกรณ์ รวมถึงการบริหารจัดการธุรกิจของสหกรณ์ สมาชิกปฏิบัติตนเองต่อสหกรณ์ได้ถูกต้องมากขึ้นมีความเข้าใจระหว่างสหกรณ์กับสมาชิกสหกรณ์ และมีกิจกรรมร่วมกัน และสมาชิกได้เสนอความคิดเห็นความต้องการ ตลอดจนข้อเสนอแนะให้แก่สหกรณ์ เพื่อนำไปสู่กระบวนการพัฒนาสหกรณ์ให้มีความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนต่อไป

นอกจากนี้สมาชิกจะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน โดยการใช้บริการในธุรกิจของสหกรณ์ เพราะการดำเนินการสหกรณ์นั้น สมาชิกทุกคนคือเจ้าของกิจการ ดังนั้นสมาชิกทุกคนจะต้องมาร่วมกันใช้บริการต่าง ๆ ในธุรกิจของสหกรณ์ อาทิ ธุรกิจด้านการเงิน การฝากสะสมเงิน การซื้อหุ้นกับสหกรณ์ ธุรกิจด้านสินเชื่อหรือการบริการด้านเงินกู้เพื่อให้การดำเนินการของสหกรณ์นั้นประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

1.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ร่วมกัน

สมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนคองหงส์ จำกัด จะมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของสหกรณ์ร่วมกันโดยผ่านการรับสวัสดิการต่าง ๆ ที่สหกรณ์จัดขึ้น รวมถึงเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนดอกเบี้ยเงินกู้ตามสัดส่วนจากผลกำไรในการดำเนินงานของสหกรณ์

1.4 การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ

ตามหลักการสหกรณ์หลักการที่ 2 การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย และการดำเนินกิจการของสหกรณ์ต้องถูกกำกับและควบคุมโดยที่ประชุมใหญ่ กฎหมายสหกรณ์จึงบัญญัติให้ปฏิบัติตามเจตนารมณ์นั้นอย่างเป็นรูปธรรม โดยให้ที่ประชุมใหญ่เลือกบุคคลหรือคณะบุคคลที่เป็นสมาชิก

ของสหกรณ์ขึ้นมาเป็นตัวแทนที่ประชุมใหญ่ ไปปฏิบัติหน้าที่สอดส่องดูแลการดำเนินการของสหกรณ์อย่างใกล้ชิด เพื่อเป็นการถ่วงดุลอำนาจหน้าที่การบริหารจัดการของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ในฐานะที่เป็นตัวแทนของที่ประชุมใหญ่ผู้ตรวจสอบกิจการจึงไม่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ซึ่งแตกต่างไปจากผู้ตรวจสอบภายใน ที่เป็นเพียงเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ อยู่ภายใต้บังคับบัญชาของคณะกรรมการและผู้จัดการสหกรณ์ ผู้ตรวจสอบกิจการสามารถทักท้วงแจ้งข้อบกพร่องและแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องจากการดำเนินการของคณะกรรมการเพื่อเป็นการตรวจสอบ ถ่วงดุลการทำงานของคณะกรรมการดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสหกรณ์

ดังนั้นจากการศึกษาจะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการพัฒนาการดำเนินการของสหกรณ์มีหลายรูปแบบและหลายบทบาทหน้าที่ ทั้งนี้การที่จะให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ นั้นจะต้องมีวิธีการ เพื่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการสหกรณ์ดังนี้

2. การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินการสหกรณ์

จากการศึกษา พบว่า สถิติการประชุมกลุ่มที่ผ่านมาสมาชิกจะให้ความสนใจและเข้าร่วมประชุมกลุ่มน้อย ร้อยละ 41 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด สหกรณ์จึงได้ดำเนินงานเพื่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของสหกรณ์เครดิตยูเนียนคองหงส์ จำกัด ได้แก่ การจัดอบรมความรู้ด้านสหกรณ์ การจัดกิจกรรมประชุมกลุ่มสมาชิก และการจัดสัมมนาศึกษาดูงาน ดังนี้

2.1 การจัดอบรมความรู้ด้านสหกรณ์

สหกรณ์เครดิตยูเนียนคองหงส์ จำกัด ได้จัดการศึกษาอบรมความรู้ด้านสหกรณ์ให้กับสมาชิก เป็น

ประจำทุกเดือน เดือนละ 3 ครั้ง เพื่อให้ผู้ที่ประสงค์จะสมัครเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ทุกคนต้องเข้าร่วมอบรมและผ่านหลักสูตรการอบรมที่สหกรณ์จัดขึ้น เพื่อให้สมาชิกได้มีความรู้ ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์ เพราะการที่สมาชิกเข้าใจในสหกรณ์และบทบาทหน้าที่ของตนเองเมื่อเข้ามาเป็นสมาชิกของสหกรณ์ ก็จะส่งผลต่อการพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในการดำเนินการสหกรณ์ อาทิ การสมัครเข้าเป็นกรรมการดำเนินการ ผู้ตรวจสอบกิจการกรรมการบริหารกลุ่มสมาชิก และตลอดจนการอุดหนุนใช้บริการในธุรกิจต่าง ๆ ของสหกรณ์ ดังนั้นการให้การศึกษอบรมความรู้ด้านสหกรณ์ จึงเป็นส่วนสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินการสหกรณ์

2.2 การจัดกิจกรรมประชุมกลุ่มสมาชิก

ผู้ที่สมัครเข้าเป็นสมาชิกของสหกรณ์ทุกคนจะต้องเข้าสังกัดกลุ่มสมาชิกสหกรณ์ และมีหน้าที่ต้องเข้าร่วมประชุมกลุ่มสมาชิกสหกรณ์ ที่ทางกลุ่มได้จัดประชุมขึ้น ในการประชุมกลุ่มสมาชิกสหกรณ์ถือว่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญมาก ที่เป็นการให้สมาชิกทุกคนมาร่วมกันแสดงความคิดเห็น ปัญหาและแนวทางต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่กระบวนการแก้ไขปัญหา และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์

จากการศึกษาพบว่า ยังมีสมาชิกบางส่วนที่ไม่เห็นความสำคัญของการประชุมกลุ่มสมาชิกและไม่ให้ความร่วมมือในการมาเข้าร่วมประชุม ทางสหกรณ์จึงได้ใช้วิธีการในการจูงใจให้สมาชิกมาเข้าร่วมประชุม โดยการจัดกิจกรรมสังสรรค์กลุ่มสวดแทรกไปในการประชุมกลุ่มสมาชิก โดยให้สมาชิกนำอาหารมาร่วมกันรับประทานร่วมกัน จัดกิจกรรมสัมพันธ์นันทนาการ จักรรางวัลผู้เข้าร่วมประชุม และการตั้งกฎเกณฑ์ของสหกรณ์ว่าหากสมาชิกไม่มาเข้าร่วมประชุมก็จะเสียสิทธิ์หรือมีข้อจำกัดในการรับสวัสดิการต่าง ๆ ของสหกรณ์ ซึ่งการกำหนดนี้ส่งผลให้สมาชิกเข้ามามี

ส่วนร่วมในการประชุมกลุ่มเพิ่มขึ้น เพื่อการทำตามบทบาทหน้าที่และการรักษาสีห์ของตน

2.3 การจัดกิจกรรมสัมมนาศึกษาดูงาน

สหกรณ์เครดิตยูเนียนคองหงส์ จำกัด ได้จัดกิจกรรมสัมมนาศึกษาดูงานนอกสถานที่ เพื่อให้สมาชิกสหกรณ์ ผู้แทนสมาชิก คณะกรรมการ และเจ้าหน้าที่สหกรณ์ ได้ไปศึกษาดูงานยังสหกรณ์อื่นที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินการ เพราะการศึกษาดูงานหน่วยงาน องค์กร หรือสหกรณ์ที่ประสบความสำเร็จด้านการจัดการและการดำเนินงาน จะเป็นแบบอย่างของการเรียนรู้ที่ส่งผลให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เกิดแรงจูงใจ จุดประกายความคิด ความฝัน ความเชื่อที่ว่าการรวมกลุ่มและการช่วยเหลือซึ่งกันละกันในรูปแบบสหกรณ์จะทำให้ชีวิตอยู่ดี มีสุข ส่งผลให้สมาชิกสหกรณ์เห็นความสำคัญของการดำเนินงานสหกรณ์และเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานสหกรณ์ในรูปแบบต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เพื่อพัฒนาสหกรณ์ให้มีความมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินการของสหกรณ์เครดิตยูเนียนคองหงส์ จำกัด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผน โดยการเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี และการเข้าร่วมประชุมกลุ่มสมาชิก การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน โดยการเป็นกรรมการดำเนินการ กรรมการบริหารกลุ่มสมาชิก และใช้บริการด้านต่าง ๆ ในธุรกิจของสหกรณ์ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ร่วมกัน โดยการรับสวัสดิการต่าง ๆ ที่สหกรณ์จัดขึ้น รวมทั้งเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนดอกเบี้ยเงินกู้ตามสัดส่วนจากผลกำไรของสหกรณ์ และการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบโดยการเป็นผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ สอดคล้องกับ Erwin (1976) การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน

พัฒนา ร่วมคิดวางแผน ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเองเน้นการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันกับประชาชน ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความชำนาญของประชาชน แก้ไขร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสม และสนับสนุน ติดตามการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับ Chatphan (2007)

พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของสหกรณ์ส่วนใหญ่สมาชิกจะเข้ามามีส่วนร่วมได้แก่การเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสหกรณ์ การเข้าร่วมประชุมกลุ่มประจำปี การวางแผนการดำเนินงาน การตรวจสอบการดำเนินงานของสหกรณ์ การระดมทุนของตนเองต่อสหกรณ์รวมถึงการร่วมกันตัดสินใจแก้ไขปัญหาดังกล่าวของสหกรณ์ Chumcheoy (2008) พบว่า การมีส่วนร่วมในฐานสมาชิกสหกรณ์ได้แก่ การลงหุ้นและระดมทุน การร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์และการเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี Srisawat (2010) พบว่า สมาชิกสหกรณ์จะมีส่วนร่วมในการสนับสนุนธุรกิจของสหกรณ์ การชำระหนี้ตามข้อบังคับ การเข้าร่วมประชุมรับทราบรายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์ทุกปี รวมถึงการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาสหกรณ์ และ Arunsinpraser (2011) พบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ได้แก่ การเข้าร่วมประชุม การแสดงความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงพัฒนาสหกรณ์ การเป็นกรรมการดำเนินการและการดำเนินธุรกรรมต่าง ๆ กับสหกรณ์

การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของสหกรณ์เครดิตยูเนียนคองหส์ จำกัด ได้แก่ การจัดอบรมความรู้ด้านสหกรณ์ การจัดกิจกรรมประชุมกลุ่มสมาชิก และการจัดสัมมนาศึกษาดูงานสหกรณ์อื่นที่ประสบความสำเร็จด้านการบริหารจัดการ สอดคล้องกับ Bandura (1977) พฤติกรรมของคนเราส่วนมากจะเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational

Learning) หรือการเลียนแบบจากตัวแบบ (Modeling) ดังนั้นในการจัดกิจกรรมศึกษาดูงานสหกรณ์อื่นที่ประสบความสำเร็จก็จะเป็นตัวแบบที่ดีที่จะให้สมาชิกและกรรมการดำเนินการได้เรียนรู้แนวทางการปฏิบัติที่ส่งผลให้สหกรณ์ประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการพัฒนา

1.1 จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินการของสหกรณ์ได้แก่ การมีส่วนร่วมในฐานกรรมการดำเนินการ ผู้ตรวจสอบกิจการ กรรมการบริหารกลุ่มสมาชิก และในฐานสมาชิกสหกรณ์ ดังนั้นสหกรณ์ควรส่งเสริมให้ความรู้เรื่องบทบาทหน้าที่ของการเป็นสมาชิกสหกรณ์ เพื่อให้สมาชิกได้รู้ว่าการเป็นสมาชิกสหกรณ์นั้นมีบทบาทหน้าที่และมีส่วนร่วมสำคัญในการดำเนินการสหกรณ์อย่างไรบ้าง

1.2 สหกรณ์ควรส่งเสริมกิจกรรมจัดอบรมความรู้ด้านสหกรณ์ การจัดกิจกรรมประชุมกลุ่มสมาชิก การจัดกิจกรรมสัมมนาศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินการสหกรณ์

1.3 สหกรณ์ควรส่งเสริมการให้ข้อมูลข่าวสารของสหกรณ์ผ่านทางช่องทางต่าง ๆ เช่น การสื่อสารทางเทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อออนไลน์ เว็บไซต์ที่สมาชิกสามารถเข้าถึงได้ง่ายและรวดเร็ว ซึ่งอาจส่งผลต่อการเข้าร่วมประชุมของสมาชิกเพิ่มมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาสหกรณ์อื่นเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการพัฒนาการดำเนินการสหกรณ์เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร เพื่อนำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาสหกรณ์ต่อไป

Reference

- Arunsinpraser, T. (2011). Participation of members in the implementation of the Sahaporn Village Cooperative Limited, Nakhornpathom Province. *Academic Services*, 22(3), 44-55. [In Thai]
- Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory*. New Jersey: Prentice-Hall
- ChaiBoon, S. (2009). *Community financial institutions*. Retrieved February 1, 2013, from <http://www.thaingo.org/writer/view.php?id=1286>. [In Thai]
- Chatphan, S. (2007). *Participation of the members in an operation of the pamieng royal project agricultural cooperatives, LTD.*, Chang Mai. Master of Business Administration, Maejo University. [In Thai]
- Chumcheoy, W. (2008). *The “Kuan Go” Rubber Replanting Aid Fund Cooperatives limited participatory action at Phattalung*. Master of Arts in Development Strategy, Songkhla Rajabhat University. [In Thai]
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1981). *Rural Development Participation : Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation*. Ithaca, NY: Rural Development Committee Center for International Studies, Cornell University.
- Erwin, W. (1976). *Participation Management: Concept Theory and Implementation*. Atlanta
- Hatchavanich, D., & Charapirom, B. (2011). Thai Cooperative Structure. *University of the Thai Chamber of Commerce Journal*, 31(2), 99-113. [In Thai]
- Meemak, T. (2007). Alternative : The Effectiveness of Agricultural Cooperative management in Northeastern Thailand. *Ramkhamhaeng University Journal*, 24(2), 239-254. [In Thai]
- Natenooch, J. (2016). The study of the factors affecting to the good governance of the audit committee of the listed companies in the stock exchange of Thailand. *Ph.D. in Social Sciences Journal*, 6(1), 46-60.
- Pasunon, P., Tragantalerngsak, S., Atthirawong, W. & Siriwong, P. (2015). Grounded Theory of Meanings and Qualitative Indicators of Savings Cooperative Operation Efficiency. *Politics, Administration and Law*, 7(3), 243-273. [In Thai]
- Phongphit, S., Nantasuan, W., & Raekpinit, J. (2011). *Community Enterprise: Master Plan, Concept, Approach, Example Bill of Rights*, Bangkok: Poompanya. [In Thai]
- Poonsombat, S. (2007). *Condition, Problems and Solutions of the Agricultural Cooperative in Krabi*. Independent Study of MBA, Sukhothai Thammathirat University. [In Thai]

- Srisawat, S. (2010). *Participation in Business Activities of Member's the Saraphi Agricultural Cooperative Ltd.* Master of Arts Political Economy, Chiang Mai University. [In Thai]
- Suphajaroenkool, A., & Parinyasutinun, U. (2014). Management of Cooperative in Hat Yai Distict, Songkhla Province. *Journal of Humanities and Social Sciences Mahasarakham University*, 33(5), 170-179. [In Thai]
- Thanunsayakun, T. (2013). Management of Agricultural Cooperative in Chon Buri Province. *Pathumthani University Academic Journal*, 5(1), 163-182. [In Thai]
- Udomvinijsil, S. (2011). *An Economic analysis of farmers' collective marketing activities: The case of collective Smoked-rubber group in Songkhla.* Master of Sciences Agricultural Economic, Kasetsart University. [In Thai]
- Weerawong, A. (2008). *Human Resource Management of Agricultural Cooperatives in Surat Thani.* (Independent Study, MBA, Sukhothai Thammathirat Open University. [In Thai]